

INTRODUCCIÓ

“A pas valent” tres paraules que volen tenir sentit, volen tenir imatge i volen simbolitzar moltes coses del nostre ésser de monitor d'esplai.

Quan algú comença un camí el repte és important, segur que les dificultats apareixen a la ment però tan debò el cor ens reclami seguir endavant. Molts pensadors i visionaris han relacionat els reptes de la vida amb la via a la muntanya (espai privilegiat des de sempre, residien, per exemple, els deus de l'Olimp grec) i l'esforç per arribar, “per conquerir el cim”.

Es per això que “A pas valent” vol ser una reflexió, una empenta, una crida a fes passes a mirar al davant a esdevenir monitors autèntics i plens de sentit. No caldrà ser éssers extraordinaris, ni experts excursionistes, ni grans interpretadors de mapes.. caldrà, potser, portar una bona búixola, confiar en els companys de viatge, un bon calçat, una motxilla plena de somnis...

Camins com els GR són itineraris de gran recorregut permeten travessar un territori mentre el coneixes, el camines, el trepitges.. a peu, poc a poc, pots gaudir de l'entorn, de la natura, de la seva gent, de les seves fonts... a més, ens connecten amb territoris i persones que estan ben lluny... Però abans de res, el camí ens connecta i apropa a nosaltres mateixos. Algú va dir que **“més important que la meta és el camí”**¹. Només com a monitors autèntics, valents i amb ideals podrem intentar la ruta, tindrem a on anar i, sobre tot, en podrem gaudir. A voltes s'hauran de prendre decisions, a voltes sorgiran dificultats, a voltes els companys de viatge voldran girar per rutes que no ens agraden, a voltes caldrà compartir els pocs aliments, a voltes les butllofes del peu ens faran mal, a voltes la boira serà massa espessa... I llavors és quan apareixerà el nostre jo íntim, aquelles forces que no sabíem que teníem, aquell riu que ens regala la natura, una drecera en forma d'amistat...

Per un primer moment, us deixem un text per si us ajuda, un exemple d'esdevenir un mateix tot i les pedres del camí.

TEXT PER REFLEXIONAR:

Un monjo i els seus deixebles anaven per un sender quan, en passar per un pont, van veure un escorpí sent arrossegat per les aigües. El monjo va córrer per la marge del riu, es va ficar a l'aigua i va prendre la bestiola a la mà.

Quan ho portava cap a fora, l'escorpí el va picar i, a causa del dolor, l'home el va deixar caure al riu. Va ser novament cap a terra, va prendre una branca d'un arbre, es va avançar una altra vegada corrent per la marge, va entrar al riu, va agafar l'escorpí amb la branca i el va salvar.

El monjo va tornar i es va ajuntar amb els seus deixebles en el camí. Ells havien presenciat l'escena perplexos, i un d'ells li va dir:

- “Mestre ¿per què va salvar l'escorpí? Jo ho hauria deixat ofegar-se, més encara després del que li va fer. Però vostè li va respondre amb la seva ajuda, aquest animal no mereixia compassió.”

El monjo va sentir tranquil·lament els comentaris i va respondre:

- “Ell va actuar conforme a la seva naturalesa, i jo d'acord amb la meva”.

Ser un mateix, ser coherent no és una tasca fàcil. Si a sobre li unim el voler ser monitor, monitor de debò, autèntic, el tema encara es complica més. Hem començat amb la història d'un monjo asiàtic que, fa molts anys, entenia la seva vida com una entrega als altres.. Ell no estava disposat a canviar aquesta realitat per molts “escorpins” que es trobés al seu camí. Ser autèntic vol dir aturar-se, si cal, a mig camí per demostrar, com sempre, que els ideals existeixen i que formen part de nosaltres mateixos.

Una primera pregunta que ens podem fer, abans de començar la marxa, ens la porta la Damaris Gelabert. amb la seva cançó **“Qui sóc Jo?”**². (https://www.youtube.com/watch?v=_EITuHjRJxc)

Sí, és una cançó infantil. Potser infantil la nostra societat ho relaciona amb trivial o poc important, però nosaltres som monitors, monitors compromesos amb la infància i les seves paraules han de ser imprescindibles per nosaltres. Des de què algú va descobrir que l'essencial és invisible als ulls² i s'ha de veure amb el cor, els nens i nenes i el seu llenguatge tenen tant a ensenyar-nos.

¹ Llibre molt interessant de Teodor Suau. / ² Cal llegir en algun moment, el Petit Príncep de Antoine de Saint-Exupéry

DINÀMICA GRUPAL

QUI SÓC JO?

Abans de posar-se en marxa, cal aturar-se una mica més. Queda poc per emprendre el viatge, però val la pena un moment d'aturada. Què portem a la motxilla? Amb quin calçat avancem? I, sobre tot, a on volem anar, sense brúixola sembla que anem una mica perduts. En aquest intent de poder-se definir com a monitors, us plantejem una situació límit. Pot ser és una manera de respondre a la pregunta que ens feien els infants a la introducció d'aquests materials:

QUI SÓC JO?

EXPLICACIÓ DE L'ACTIVITAT:

Es tracta d'una dinàmica amb diferents situacions, en primera persona s'ha de prendre una decisió... La dinàmica es pot plantejar de diferents maneres:

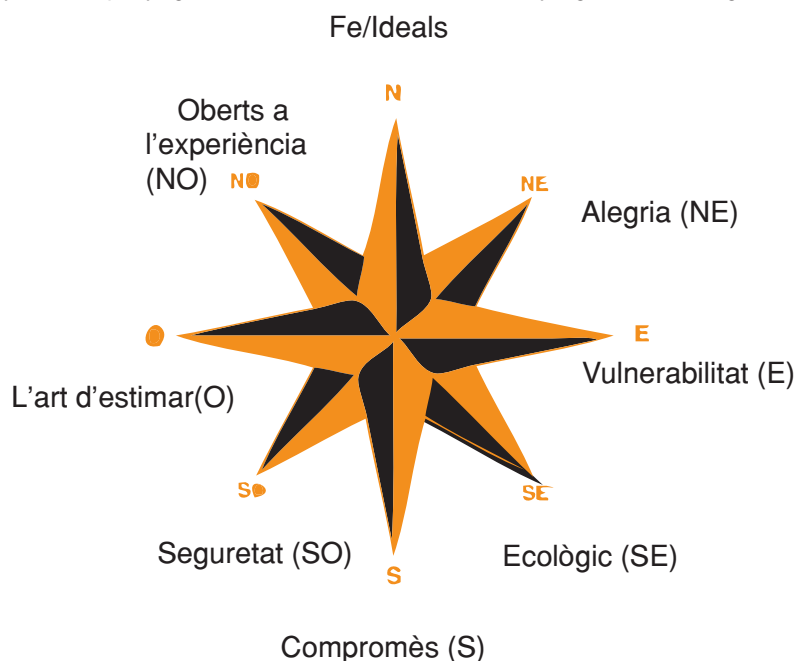
- Es pot llegir una situació i plantejar-li directament a un membre del grup. Abans que aquest respongui la resta del grup ha d'intentar endevinar que respondrà la persona seleccionada.
- Es pot repartir un paper a tothom i llegir cada situació per a tothom. Cada participant escriurà la seva resposta. Abans de llegir les respostes es pot comentar la situació.
- Es poden fer parelles i que cada parella es posi d'acord en la resposta a cadascuna de les situacions.

Us convidem a buscar altres maneres de fer servir les situacions i noves maneres de compartir-la i fer la reflexió grupal.

SENTIT DE L'ACTIVITAT:

La idea és reflexionar o que acabin apareixent les vuit actituds que proposem a la campanya sobre el monitor autèntic capaç de caminar a pas valent.

És possible que puguem relacionar cadascuna de les preguntes amb algun dels punts cardinals de la brúixola del monitor que camina A pas Valent.

SITUACIÓ LÍMIT

1. **Al metro, entra una dona embarassada, deu estar de set-vuit mesos. És hora punta, tu estàs dret/a no queda un seient lliure. Les persones que estan en els seients reservats baixen la mirada o es refugien en el seu mòbil, la dona continua de peu:**
 - a) En veu alta i amb to sever demanes que algú s'aixequi, especialment a aquells que estan asseguts en els reservats.
 - b) T'acostes a la dona embarassada i li dius que et sap molt de greu que ningú s'aixequi. Però només li parles a ella.
 - c) Mires fixament a les persones que estan assegudes amb un to molt seriós. Si algú creua la mirada amb tu segur que aconseguiries que s'aixequi.
 - d) Et sents fatal per dins però no et decideixes a fer res.
2. **El teu millor amic i company de l'esplai i tu mateix us heu inscrit per treballar de becaris en una recerca de la universitat. Es tracta d'un projecte de dos anys amb una remuneració econòmica de 800 euros al mes i gran projecció futura. Finalment, a beca li donen al teu amic.**
 - a) T'alegres moltíssim per ella. Sense cap mena d'enveja, de tot cor esperes que ho aprofiti al màxim.
 - b) Et quedes planxat, per dins estàs trist i disgustat. De totes maneres faràs tot l'esforç per a què ell no noti res, evidentment el felicitaràs efusivament.
 - c) Et quedes planxat, per dins estàs trist i disgustat. Així li fas saber al teu amic. Li dius que t'alegres molt per ell però que no pots deixar de tenir un sentiment ambivalent.
 - d) Ho portes fatal. Durant uns dies fas tot el possible per no trobar-te amb el teu amic. No tens cor per dir-li res.
3. **És una nit de campament. La cinquena, durant quatre dies has dormit en tenda de campanya i comences a estar molt molt cansat. Són les tres de la matinada i una de les tendes s'ha desmuntat tota. Els cinc infants de la tenda i un monitor ja estan intentant posar-la bé...**
 - a) T'aixeques immediatament. Amb el teu ajut tot anirà més ràpid.
 - b) Et costa molt aixecar-te però com veus que no s'acaben de sortir-ne hi vas.
 - c) Preguntes des del sac si necessites ajuda... deixes clar que ja són sis ànimes col·laborant.
 - d) Et quedes al sac i intentes tornar a conciliar el son el més ràpid possible.
4. **Una noia de l'esplai de quart d'ESO acaba d'entrar en un centre de menors per una situació familiar insostenible. El centre cobreix les necessitats bàsiques de la noia (escola, sanitat, roba...) però no pot costejar el viatge d'estudis a París, són 800 euros.**
 - a) L'esplai ha de posar una guardiola per a què tothom posi els diners que pugui. Amb tots els que som hem de fer una bona recollida.
 - b) L'esplai ha d'engegar una campanya de venda de samarretes (o altres objectes) fetes per nosaltres mateixos.
 - c) Tens uns estalvis, no t'arriba per tot però una part sí... plantejaràs a la resta de monitors que faci el mateix que tu.
 - d) Un viatge no és una necessitat bàsica. El més coherent és que la noia no vagi al viatge d'estudis.
5. **La teva parella no entén l'esplai. Fa mesos que t'ho diu i la situació ha arribat a la màxima tensió. Tots els dissabtes ocupats, caps de setmana sencers, la reunió de dimarts vespre... és cert que el teu horari d'esplai limita i redueix el temps de parella. Finalment, ella et fa elegir: "O jo o l'Esplai"...**
 - a) Ha arribat el moment de deixar l'esplai.
 - b) Intentaràs conciliar les dues activitats que formen part de la teva vida. Parlaràs amb el director i reduiràs la teva implicació: menys reunions, faltaràs alguns dissabtes...
 - c) Diràs a la teva parella que ho entens que té raó, però que estem a febrer i que fins l'estiu tu ja t'has compromès. Al setembre en parlaràs i estàs disposat a fer menys hores a l'esplai.
 - d) Parles amb la teva parella. Li expliques com ets tu, què et fa feliç i que l'esplai va en el teu ADN. Si no et permet l'esplai és que no t'estima ni et pot estimar.

6. Després de cinc nits de colònies i que uns infants es portessin fatal al dormitori dia reu dia, finalment a un monitor se li va escapar la paraula “gilipollas” per referir-se als infants. Els pares venen, no excessivament enfadats, a parlar amb tu, em pregunten si tu ho vas sentir (estaves a l’habitació del costat i efectivament ho vas sentir).
- Els hi dius que no hi eres i que no vas sentir res.
 - Els hi dius que sí que ho vas sentir. Minimitzes al màxim la situació i els hi dius que són coses que passen i que no li donin cap importància.
 - Els hi dius que sí ho vas sentir i que et sembla negativa la conducta del monitor. Que aquests insults no s’han de permetre.
 - Els hi dius que no entens a què venen els pares que són coses que passen a les colònies i que no cal donar-li més voltes.
7. El tercer dia de colònies, l’equip de monitors ja teniu clar que allà no es recicla. Heu parlat amb el responsable de la casa cada nit i us dóna llargues, al final les escombraries no es separen.. Decidiu:
- En aquests colònies no es reciclarà.
 - Seguireu parlant i insistint en el responsable de la casa cada dia.
 - Organitzeu vosaltres el reciclatge, poseu les bosses de diferents colors.
 - Organitzeu vosaltres el reciclatge i denunciareu on calgui (Generalitat, MCECC...) la irregular situació de la casa en aquest aspecte.
8. La Fàtima té 12 anys. És nena de l’esplai des del principi. Ella té les seves creences en l’Islam però s’ha integrat amb tothom i en totes les activitats. Ara us planteja que no anirà a més sortides ni colònies. La seva fe no li permet passar la nit amb nois (tot i que sigui en habitacions separades)...
- S’han de respectar les seves creences.
 - Es cridarà als pares per poder parlar amb ells. Només volem saber les seves opinions i compartir creences.
 - Es cridarà als pares per poder parlar amb ells. L’objectiu és aconseguir que la Fàtima faci les sortides.
 - La Fàtima ha d’anar a les sortides. O aconseguim que vagi o haurà de deixar l’esplai.
9. El proper dilluns per la tarda al barri es produirà un desnonament d’una família d’Amèrica del Sud. Un jove de l’esplai, premonitor ,us diu que varies ONGs estan preparant una manifestació per evitar-ho, mai se sap si hi haurà aldarulls.
- Li dius que és un tema personal que l’esplai no s’hi fica.
 - Li dius que s’oblidi, que no hi vagi, no és la manera de fer un món millor.
 - Hi tant, molt bé, proposaràs a tots els monitors majors d’edat anar-hi plegats.
 - Quina gran iniciativa cal que l’esplai sencer s’involucri, comencem a fer autoritzacions per anar-hi tots.

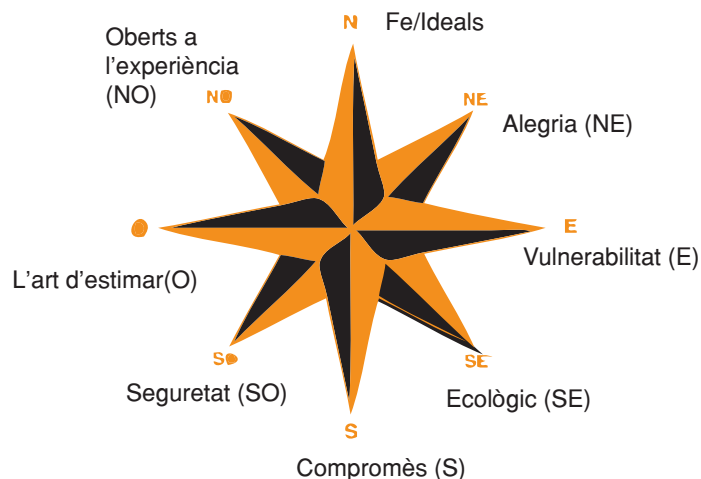

LA BRÚIXOLA DEL MONITOR AUTÈNTIC.. A PAS VALENT

Quants camins ens ofereixen les nostres societats, quantes maneres de gaudir del temps de lleure, quantes propostes per ser joves, quantes maneres d'anar a la natura, quantes dreceres... en la multitud de rutes i camins del nostre voltant, sembla necessari dur i tenir ben present una brúixola. A continuació us fem una proposta de la brúixola del monitor autèntic, una brúixola per no perdre el nord (ni el sud, ni l'est, ni...) i per caminar amb pas ferm, A PAS VALENT.

Diuen els experts excursionistes, que les brúixoles només indiquen direccions, de fet, els més experts no les necessiten, amb els estels en tenen prou per orientar-se. Cada punt cardinal ens assenyalava una característica, una actitud, un valor que et volem proposar. Només pretenen ser això pistes (fites) o orientacions pel camí. Tan de bo, arrencar-te un moment de reflexió, obrir-te a la reflexió, a compartir amb els teus companys de viatge idees, anhels, pors, dubtes... No volen ser la resposta, ni pretenen dur-te directament a la fi del camí. De fet, no cal trobar les mateixes respostes, potser no cal ni trobar resposta, potser cal seguir preguntant per poder avançar. Diuen que a l'antiga Grècia, a Atenes, el filòsof Diogenes anava a plena llum del dia amb una llàntia encesa, buscava un home entre la multitud, Obrim les nostres llanternes per buscar camins i dreceres, per buscar monitors i monitores autèntics.

DESCRIPCIÓ DE LES FITXES:

Cada fitxa relaciona un punt cardinals de la brúixola amb una de les característiques (actituds/valors) del monitor/a autèntic. A nivell d'estructura hem seguit el següent esquema:

- Poesia, relat o cançó per pensar sobre l'actitud concreta.
- Explicació de l'actitud a partir de relat inicial i altres informacions.
- Dues preguntes finals per a la reflexió.

Las fitxes estan dissenyades per poder ser treballades de manera independent (una a una) o en relació i amb el sentit de la brúixola.

NORD // FE / IDEALS

*De pronto uno se aleja
de las imágenes queridas
amiga,
quedás frágil en el horizonte.
Te he dejado pensando en muchas cosas
pero ojalá pienses un poco en mí.*

*Vos sabés
en esta excursión a la muerte
que es la vida,
me siento bien acompañado
me siento casi con respuestas
cuando puedo imaginar que allá lejos
quizá creas en mi credo antes de dormirte
o te cruces conmigo en los pasillos del sueño.
Está demás decirte que, a esta altura,*

*no creo en predicadores ni en
generales,
ni en las nalgas de miss universo,
ni en el arrepentimiento de los
verdugos,
ni en el catecismo del confort,
ni en el flaco perdón de Dios.*

*A esta altura del partido
creo en los ojos y las manos del pueblo,
en general ,
y en tus ojos y tus manos
en particular.*

Credo de Mario Benedetti

El nord, els nostres ideals poden ser la base del nostre caminar. El dia a dia, els dissabtes a la tarda amb els infants, la preparació d'activitats, l'estrès de les sortides i les colònies no poden fer-nos perdre el nord ni el sentit de la nostra tasca social i personal com a monitors d'esplai. Nietzsche va dir "no importa com es viu quan es té un perquè". El poeta Mario Benedetti ens proposa el seu Credo.

Victor Frankl³, com a jueu, ens explica la seva experiència en un camp de concentració a l'Alemanya Nazi. Com a psicòleg deixeble de Freud i intel·lectual del moment, reflexiona en les situacions extremes de la crua i sagnant realitat del camp. Són anys on el darwinisme triomfa en cercles de coneixement amb la seva màxima de supervivència del més forts. Però la seva realitat el fa portar a una nova frase: "sobreviuen aquells que tenen més sentit a les seves vides". Ell s'adona que el poder-se retrobar amb un fill, una fe indestructible en una creença, la voluntat de fer un món millor.... Aquests sentits donen a les persones la força per seguir endavant en aquelles condicions extremes. Seves són també aquelles paraules: "L'home és l'ésser que ha inventat la cambra de gas, però també és l'ésser que han entrat en ella a pas ferm recitant una pregària".

Ens atrevim nosaltres a construir el nostre "Credo"?

Quines són les nostres creences? El nostre sentit?

³ L'home a la recerca de sentit. Llibre molt recomanable de l'autor.

NORD-EST // ALEGRIA

La història dels dos llops

Explica una llegenda Cherokee que un jove indi era el responsable d'una manada de llops. Des de cadells destacaven dos exemplars. Un d'ells era Malvat, encarnava la ira, l'enveja, la gelosia, la tristesa, el pesar, l'avarícia, l'arrogància, l'autocompassió, la culpa, el ressentiment, la inferioritat, les mentides, el fals orgull, la superioritat i l'ego.

L'altre era tot el contrari, l'encarnació del bé, l'alegria, la pau, l'amor, l'esperança, la serenitat, la humilitat, la bondat, la benevolència, l'empatia, la generositat, la

veritat, la compassió i la fe. L'enfrontament entre els dos líders era imminent. Es veia des de temps però havia arribat el moment.

El noi, preocupat pel resultat del combat, va anar a preguntar al seu avi, home savi de la tribu. – Quin llop guanyarà?

El vell Cherokee, va prendre temps i va respondre, “Aquell al que tu alimentis millor.”

Els dos llops habiten en el nostre interior.

L'alegria, el somriure de cor, la pau interior no són actituds puntuals o conseqüències de situacions momentànies. Sembla que tenen a veure amb el nostre ésser més profund i amb la nostre convicció i compromís amb la felicitat. Leon Tolstoi va dir que “no és feliç aquell que fa el que vol, si no aquell que vol (estima) allò que fa”. No sabem el camí que ens trobarem ni les dificultats que tindrà, la majoria de vegades no podrem canviar el nostre camí, el que sí podem canviar és la nostra perspectiva vital sobre el camí i les seves oportunitats. Potser no hem de preparar el camí que els infants han de fer sinó als infants pel camí que els toqui recórrer.

A psicologia s'ha posat de moda el terme Resiliència, com aquella capacitat de reeixir i sobreviure a situació difícil i sortir-ne més forts i proactius. Cada vegada hi ha més estudis científics en la línia que les persones felices o les persones que riuen tenen més salut i viuen estadísticament més anys.

Com a monitors i monitores, hem de tenir i compartir la convicció de què la vida té sentit i l'alegria i el somriure són la nostra manera d'entendre el món. La felicitat s'ha de transmetre en les nostres activitats, en els moments més senzills del quotidià, en les reunions, cada dissabte a la tarda, en la ruta dels estels a la nit de les colònies...Els infants, intuïtius per naturalesa rebran el missatge i interioritzaran aquest sentiment.

Volem compartir algun moment de felicitat?

Quines serien les claus per ser feliç?

EST // VULNERABILITAT

El poeta alemany Rainer Maria Rilke⁴ va viure un temps a París. En el seu trajecte a la universitat, tots els dies, passava amb una amiga francesa, per un carrer molt freqüentat.

En una cantonada d'aquest carrer estava sempre una dona que demanava almoïna. La dona s'asseia sempre al mateix lloc, immòbil com una estàtua, amb la mà estesa i els ulls fixos a terra. Rilke mai li donava res ... mentre que la seva companya acostumava a donar-li alguna moneda.

Un dia, la jove francesa, sorpresa, li va preguntar al poeta:

*Per què mai li dones res a aquesta pobra dona?
Li hauríem de regalar alguna cosa al seu cor, no només a les seves mans -va respondre el poeta.*

L'endemà, Rilke va arribar amb una esplèndida rosa, la va posar a la mà de la dona i es va disposar a continuar el camí. En aquell moment, va passar una cosa inesperada ... la dona va alçar la seva vista, va mirar al poeta, es va aixecar com va poder de terra, agafar la seva mà i la va besar ... després se'n va anar, estrenyent la rosa contra el seu cos.

Durant una setmana ningú la va tornar a veure. Però vuit dies després, l'anciana va aparèixer de nou asseguda a la mateixa cantonada, silenciosa i immòbil com sempre. "De què haurà viscut tots aquests dies que no va rebre res?" - Va preguntar la jove francesa. "De la rosa" -va respondre el poeta.

Durant el camí, passarem moments durs, difícils.. i no hi ha res més humà que , en algun moment, perdre la força, caure... No cal aparentar el que no som, no és necessari fingir una fortalesa que no tenim. La història del poeta i la rosa ens pot suggerir que la tendresa, la vulnerabilitat formen part de la nostra existència. En el camí trobassarem serà un moment privilegiat per mostrar-nos senzills, tendres, vulnerables.. cal deixar-se acompanyar, deixar-se ajudar i compartir amb els nostres companys de viatge.

Quan un monitor s'equivoca, quan un monitor està cansat és molt educatiu demanar perdó als infants, reconèixer les pròpies febleses i limitacions. Aquestes actituds ens faran més propers, més senzills davant els nostres companys de viatge. Ningú pot fer sol el camí, a més, és que no val la pena... per gaudir de la travessa cal compartir-la amb els altres viatgers.

Alguns autors parlen de la congruència com a condició de l'educador que permet el creixement personal. Cal educar des del que som, sense construir imatges perfectes o suprames del monitor, som com som, que no és poc, i des d'aquí eduquem amb coherència però amb senzillesa i limitacions.

Quines són les principals dificultats per fer de monitor?

On (amb qui) ens recolzem quan ens sentim vulnerables?

⁴ En algun moment cal llegir la seva obra, Cartes a un jove poeta.

"Tot comença amb respectar el Gran Esperit, en Ell estan tots els éssers i coses, animals, plantes, roques, humans, minerals, el llamp, el vent, el foc, les estrelles ... Per això totes les coses tenen voluntat, intel·ligència, percepció; el seu propi camí i la seva raó de ser. Això cal respectar. "

Rolling Thunder, Cherokee.

"La responsabilitat actual dels humans és dirigir tots els seus actes a cuidar els animals, les plantes i el paisatge, que formen el món en què vivim i estan sent destruïts. Les societats industrials del món occidental, amb les seves lleis i regles basades en l'enveja i l'avarícia, són com un monstre enorme amb un estómac sense fons que es menja tot. La comunicació espiritual és el que més

necessiten els habitants de la terra. "

Wallace Black, Siux.

"Cada gra de terra, cada fulla, cada platja, la boirina, cada bestiola que vola, la saba dels arbres, les flors perfumades, el cérvol, l'àguila, l'aigua dels rius i llacs, les roques i els éssers humans, tots són parents, són d'una mateixa família. Cal saber això i ensenyar-lo als fills. Els rius calmen la set, porten pots, tenen pesca per menjar. I cal tractar-los bé, com a una persona ... "

Cap Seattle, Suwamish".

Els textos són d'indis americans, persones que vivien units i plegats a la terra. La natura com a base de ser humà. El camí ens porta a la natura perquè som natura, la respirem la transpirem pels nostres pors. A Amèrica del Sud, cultures com la Quechua o la Inca, fan servir el concepte de *Pacha Mama*. La seva traducció seria quelcom similar a la "mare terra". La divinitat de la Pachamama representa a la terra però no només a nivell geològic o de la naturalesa, és tota ella en el seu conjunt. És una deessa quotidiana, recíproca i sempre present amb la qual es dialoga, se li fan ofrenes, es demana l'aliment... No és una divinitat creadora sinó més aviat protectora i proveïdora que alberga els éssers humans, possibilita la vida i afavoreix la fertilitat.

Un dels problemes de la natura és que no produeix rendibilitat curt termini, s'allunya del materialisme consumista i, a sobre, segueix el seu propi ritme lent i ancestral. Amb aquestes característiques xoca frontalment amb el model imperant de la societat actual⁵ plena de presses i de "rendibilitats immediates". Em venen al cap unes paraules atribuïdes al cap de Seattle al president d'Estats Units⁶ :

Només després que l'últim arbre hagi estat tallat.

Només després que l'últim riu hagi estat enverinat.

Només després que l'últim peix hagi estat pescat.

Només llavors descobriràs que els diners no es poden menjar.

Què voldria ser un monitor connectat a la natura?

Quins compromisos ecològics podem adquirir?

⁵ Nil Postman, Divertim-nos fins a morir. //

⁶ Carta del Gran Cap de Seattle, de la tribu dels Swamish, a Franklin Pierce President dels Estats Units d'Amèrica.

SUD // COMPROMÈS

*On és la vida que se'ns va prometre?
Tot sembla ara un somni tan distant.
Sempre a les ordres d'algun fals profeta
que s'ha oblidat que aquí tots som iguals.*

*Ensopegant amb la mateixa pedra
que tants cops abans ens ha fet abaixar el cap,
quantes lliçons ens ha donat la història
és el moment de recordar qui som.*

*Seguirem endavant, seguirem lluitant
hi tenim tan poc a perdre.
Per l'avui i pel demà, pels que han d'arribar
fins a conquerir la glòria.*

*Alcem les veus com si fossin
espases
sense l'avui mai no tindrem demà.
La convicció és la nostra cuirassa
plantarem cara a aquell que ens vulgui mal.*

*És l'apatia el que ens torna dèbils
és l'avarícia el que ens torna esclaus.
Serà la unió el que ens faci forts i lliures
serà l'amor el que ens farà millors.*

*L'espurna del canvi comença en un mateix,
la força dels somnis és l'arma dels rebels.*

Catarres.

El compromís del monitor d'esplai queda reflectit en l'article de Carles Capdevila, **Entusiasme sospitós**⁷. La seva lectura pot ser la millor reflexió del clam de la cançó del grup musical Catarres per un compromís amb tots aquells somnis...

"Som en un país abstencionista i desencantat, on se suposa que els joves han d'estar desmotivats. Que alguns d'ells es dediquin a educar la nostra canalla de franc i amb tant d'entusiasme és molt sospitós.

Són uns éssers estranys d'entre 18 i 25 anys que es fan dir monitors d'esplai, o caps d'agrupaments. Els reconeixereu perquè pringuen totes les tardes de dissabte als caus muntant gimcanes, perden els caps de setmana fent excursions i malgasten la Setmana Santa sencera i quinze dies de juliol anant de campaments. I tot sense cobrar res i amb una passió que no pot ser bona per a la salut.

La broma fa dècades que dura, i no són quatre sonats, es tracta d'uns quants milers. S'ha procurat fer burla d'ells com a xirucaires idiotitzats, se'ls ha fet saber que s'han acabat les utopies i que la gràcia d'avui dia és ser famós, però ells insisteixen que no. Són especialment pesadets amb la idea d'anar a la muntanya i educar en el lleure, assumeixen responsabilitats i ens donen lliçons als pares sobre coses tan antiquades com desconnectar, conèixer i madurar. I a sobre se'ls veu feliços, i -el que és pitjor- a la canalla que cuiden, també. Això els fa poc integrables a la societat, perquè el que es porta és no fotre res i fer cara d'estressat, i no pas passar-te el dia organitzant coses amb un somriure.

L'administració els dóna l'esquena i els nega el dret a fer servir les escoles públiques (perfectament desaprovechades els dissabtes) per intentar que s'ofeguin en petits locals d'entitats que sovint són literalment uns caus, però ni així pleguen. Els mitjans de comunicació tenim a punt el protocol del linxament mediàtic i exigència de responsabilitats a la mínima que algun grup es perd al bosc, però ells allà, valents.

Les tècniques de captació de nous membres són terriblement sofisticades. Per culpa d'un mètode estranyíssim anomenat seguir l'exemple (oi que sona carca?), molts nens d'esplai s'acaben assemblant als seus monitors, i volen ser castellers, diables o voluntaris d'oenagés. I com que el moviment es renova, costa etiquetar-los de gent poc moderna, perquè viuen al dia i s'adapten als nous temps.

Si almenys tant d'esforç fos al servei d'una secta destructiva, s'entendria, i algun actor de Hollywood els donaria suport. Però no, no són cap secta i la seva voluntat és totalment constructiva (ai, uix, quin concepte més passat de moda). Són tota una anomalia en els ambients derrotistes i les societats decadents. Algú els hauria d'aturar abans que se'ls acudeixi canviar el món de veritat."

Coneixem exemples de compromís al nostre esplai?

Com podem comprometre'ns a nivell de societat?

⁷ Publicat al diari Avui, 30 de maig de 2007

SUD-OEST // SEGURETAT

MOLT BÉ, MOLT BÉ⁸...

En una petita vila de pescadors, una noia soltera va tenir un fill i, després de ser pressionada, va revelar qui era el pare de la criatura: el mestre Zen, que es trobava meditant tot el dia al temple situat a les afores de la vila.

Els pares de la noia i un nombrós grup de veïns es van dirigir al temple, van interrompre bruscament la meditació del Mestre, van censurar la seva hipocresia i li van dir que, ja que ell era el pare de la criatura, havia de fer front al seu manteniment i a la seva educació. El Mestre va respondre únicament: «Molt bé, molt bé ...».

Quan se'n van anar, va recollir de terra al nen i va arribar a un acord econòmic amb una dona de la vila perquè s'ocupés de la criatura, la vestís i la alimentés. La reputació del Mestre va quedar per terra. Ja no se li acostava ningú a rebre instrucció.

Al cap d'un any de produir-se aquesta situació, la noia que havia tingut el nen ja no va poder aguantar més i va acabar confessant que havia mentit. El pare de la criatura era un jove que vivia a la casa del costat.

Els pares de la noia i tots els habitants de la vila van quedar avergonyits. Llavors van anar al Mestre, a demanar-li perdó i a sol·licitar que els tornés el nen. Així ho va fer el Mestre. I tot el que va dir va ser: «Molt bé, molt bé ...».

*L'home despert!
¿Perdre la reputació ...? No difereix massa de perdre aquell contracte que un estava a punt de signar en somnis.*

El conte ens apropa a la vida d'una persona autèntica segura de sí mateixa. Ser monitor en el nostre entorn, mantenir i viure segons uns valors pot no ser entès per part de la nostra societat, pot ser fins i tot qüestionat pels nostres propis amics, parelles, familiars... Gandhi va dir que "la veritat segueix sent la veritat encara que només pertanyi a un sol home". No cal ser una persona extraordinària però potser val la pena defensar les pròpies conviccions i guanyar una mica de seguretat i creença en un mateix.

Sembla ser que vivim en una societat que ens crida a "viure en fora", a estar sempre actius, a no aturar-se mai, a estar constantment connectats a algun dispositiu electrònic. A nivell psicològic es parla del fenomen de "l'acting out", d'aquelles persones que viuen constantment sense aturar-se. D'altra banda, la "pantallització" seria la constant connexió a algun tipus de pantalla de televisió, tablet, mòbil... Pot ser, en el nostre camí de monitors, podem aturar-nos a gaudir, com ja hem comentat de les imatges de la natura, però potser també cal aturar-nos a "gaudir" de nosaltres mateixos, del nostre món interior. Si ens mirem "amb bons ulls", podem descobrir grans coses de nosaltres mateixos i reforçar les nostres creences i conviccions.

D'altra banda, la seguretat també pot ser compartida, els nostres companys de viatge seran fonamentals per garantir i compartir que anem pel bon camí. La paraula acompanyar té el seu origen en el "muntanyisme" de fa força segles. Sembla ser que a l'Antiguitat, quan arribava la nit, els peregrins s'agrupaven per sopar plegats i ser més forts davant el perill de la nit, etimològicament la paraula vol dir "compartir-el pa".

Quins elements em donen seguretat?

Amb qui "comparteixo el pa" com a monitor/a?

⁸ Conte recollit al llibre El cant de l'Ocell d'Antoni de Mello.

OEST // L'ART D'ESTIMAR⁹

NO CANVIÏS⁹

Durant anys vaig ser un neuròtic. Era un ésser angoixat, deprimit i egoista. I tothom insistia en dir-me que canviés. I no deixaven de recordar-me quant neuròtic que jo era. I jo m'ofenia, encara que estava d'acord amb ells, i desitjava canviar, però no acabava d'aconseguir-ho per molt que ho intentés. El pitjor era que el meu millor amic tampoc deixava de recordar-me quant neuròtic que jo era. I també insistia en la necessitat que jo canviés. I també amb ell estava d'acord, i no podia sentir-me ofès amb ell. De manera que em sentia impotent i com atrapat.

Però un dia em va dir:

«No canviïs. Segueix sent tal com ets. En realitat no importa que canviïs o deixis de canviar. Jo t'estimo tal com ets i no et puc deixar d'estimar ».

Aquelles paraules van sonar a les meves orelles com a música: «No canviïs. No canviïs. No canviïs ... T'estimo ... ». Llavors em vaig tranquil·litzar. I em vaig sentir viu. I, Oh, meravella!, vaig canviar. Ara sé que en realitat no podia canviar fins a trobar algú que em volgués, prescindint que canviés o deixés de canviar.

En la nostra ruta de monitors/es podem portar molts mapes, mil estris a la motxilla, el millor calçat del món, tenir a l'esplai el millor pal de pallar, arribar als cims més alts...però en el fons, tot es redueix a una acció tan senzilla com difícil d'aplicar, el verb ESTIMAR. En el marc d'aquesta simplicitat, San Agustí va arribar a aquella conclusió de: "estima i fes el que vulguis".

Eric Fromm, psicòleg humanista, en el seu llibre ens descriu com estimar és tot un art. Estimar no vol dir permetre-ho tot a l'infant, ni caure en paternalismes excessius...estimar potser està relacionat amb la lluita per fer ajudar a l'altre a ser el millor de les seves possibilitats. Carl Rogers¹¹, reconegut psicòleg i terapeuta, explica que una condició fonamental pel creixement humà és l'acceptació incondicional de l'altre. Els monitors hem de transmetre als infants aquella convicció de què facin el què facin com a persones estaran "salvats" i recolzats per nosaltres. En aquesta línia, la pedagogia fa molt de temps que reclama que el càstig, si és que és necessari i té algun sentit, ha de ser impersonal, censurem conductes mai persones. Quan parlem als infants, hem de recordar que "no hi ha nens tontos", sí hi ha, de cor esperem que siguin la immensa majoria, "nens que fan el tonto"... amb girs gramaticals com aquest, estem jugant amb l'autoestima dels nostres nens i nenes.

Com definiries l'art d'estimar del monitor? Quines característiques creus que té?

Ens pots explicar alguna "història d'amor"?

⁹ L'art d'estimar és un llibre magnífic d'Eric Fromm.

¹⁰ Conte recollit al llibre El cant de l'Ocell d'Antoni de Mello.

¹¹ El procés de convertir-se en persona. Carl Rogers.

NORD-OEST // OBERTS A L'EXPERIÈNCIA

LLENÇAT

*Caus a terra molt avall
creus que no te'n sortiràs,
però amb els mesos te n'adones
que tornes a començar.
I a força de molt de caure
i de tornar-te aixecar
veus que les coses no canvien
però ja no ets qui eres abans.
Doncs he estat ja cinc o sis
i sóc el que ara vull,
no vull pensar en el que arribarà
demà!*

*Llença't, cada instant és únic
no es repetirà,
sento que el cor ja no para de bategar
i diu que em llenci,
que no pensi en tot el que vindrà,
que un llapis mai no dibuixa sense
una mà.*

*I per què els meus pensaments
que sempre viuen el present
no conjuguen altres temps que
el ja faré, el que no vaig fer.*

*Doncs avui o potser demà
seré aquí o seré per allà,
seré un tros de l'univers
que no noti el pas del temps.
El que faig a cada instant és
la força que em fa gran,
no vull pensar en el que arribarà
demà.*

Lax'n'Busto

El món ha canviat i està canviant a ritme de vertigen. El nostre camí, la nostra muntanya varia, potser massa ràpid, però els mapes de fa dos anys ja no serveixen per endinsar-se en els GRs de l'avui. Sembla que un tret de personalitat molt valorat per les grans empreses és el de "la tolerància a la incertesa". Els monitors també hem de fer valor d'aquesta obertura a l'experiència i a tot allò que ens pot portar el dia a dia.

Zygmunt Bauman¹² ens aporta el concepte de "societat líquida" per definir un estat fluid i volàtil que defineix una societat actual sense valors massa sòlids on la incertesa per la vertiginosa rapidesa dels canvis han debilitat les conviccions humans, els nostres vincles.

Com a monitors hem de revertir la situació. El canvi, el vertigen han de servir-nos per ser monitors autèntics, amb recursos i, especialment, referents en uns valors plens de sentit. Tindrem monitors que marxaran mesos a altres països, infants acabats d'arribar d'altres indrets del món, les famílies canviaran, el barri o poble serà un altre espai... Hem d'estar disposats en tot moment a entusiasmar-nos, a llençar-nos, que cada canvi de plans, cada nou mapa es pugui viure com una aventura plena de riscos i oportunitats per ser millors, per gaudir-ne i per estimar més.

Algun fet o experiència que ens hagi descol·locat?

Quins canvis et semblen positius de la societat actual?

¹² Molt interessant el seu llibre Vida líquida.

PREGÀRIA: A PAS VALENT

MOTIVACIÓ:

Es tracta de tenir un moment de reflexió i pregària sobre el sentit del camí de la nostra vida i la possibilitat de viure els valors de l'Evangeli malgrat les dificultats. La idea és que Jesús de Nazaret va proposar un camí, una manera de viure que avui, dos mil anys després, continua tenint tot el sentit i la validesa. La pregària gira entorn a les Benaurances, probablement el text bíblic que millor recull la proposta cristiana del pas endavant.

AMBIENTACIÓ:

Més enllà dels símbols cristians que es puguin emprar, proposem dibuixar un camí en un parell de cartolines. Es pot posar la imatge de la trobada i la frase "A pas valent". El camí ens servirà pels moments de compartir de la pregària. Es pot fer més elaborat i afegir-hi algun refugi, ponts, muntanyes, dificultats, rius.....
es pugui viure com una aventura plena de riscos i oportunitats per ser millors, per gaudir-ne i per estimar més.

Comencem amb la cançó de Sopa de Cabra: Camins. <https://www.youtube.com/watch?v=79foFSDoOxY>

CAMINS

*Camins, que ara s'esvaeixen,
Camins que hem de fer sols,
Camins vora les estrelles,
Camins que ara no hi son.
Van deixar-ho tot el cor encès pel
món,
Per les parets de la mort sobre la pell.
Eren 2 ocells de foc semblant
tempestes,
Ara som 2 fills del Sol en aquest
desert.*

*Mai no es massa tard per tornar a
començar,
per sortir a buscar el teu tresor.
Camins, somnis i promeses,
Camins que ja son nous.*

*No es senzill saber cap on has de
marxar,
Pren la direcció del teu cor.*

*Mai no es massa tard per tornar a
començar,
per sortir a buscar el teu tresor.
Camins que ara s'esvaeixen,
Camins que has de fer sol.
Camins vora les estrelles,
Camins que ja son nous.*

Sopa de Cabra

Moment de compartir: Després d'uns moments de silenci i interioritat, es proposa una dinàmica per compartir amb els companys:

Com podeu veure al mig de la sala (capella)hi ha un camí dibuixat, entre tots ens hauríeu d'ajudar a completar-lo. Lliurement podem sortir a dibuixar escriure algun element del camí relacionat amb la meua vida. Si us ajuda, podem relacionar alguns elements del camí i la cançó amb les nostres vides:

- **Estrelles:** somnis i ideals que tinguem a nivell d'esplai o a nivell personal.
- **Pedres:** dificultats, moments difícils.
- **Sol:** Sentit darrer de la nostra vida o del nostre ésser de monitors/es.
- **Rius/aigua:** persones que ens ajuden que ens donen alè.
- **Evidentment, si voleu fer servir altres símbols (motxilles, calçat, pals de palls, cases...)**

-Lectura de l'Evangeli: Les benaurances

Mt 5, 1-12 Sermó de la muntanya

1 En veure les multituds, Jesús pujà a la muntanya, s'assegué, i se li acostaren els deixebles. 2 Llavors, prenent la paraula, començà a instruir-los dient:

3 --Feliços els pobres en l'esperit: d'ells és el Regne del cel!

4 »Feliços els qui ploren: Déu els consolarà!

5 »Feliços els humils: ells posseiran la terra!

6 »Feliços els qui tenen fam i set de ser justos: Déu els saciarà!

7 »Feliços els compassius: Déu se'n compadirà!

8 »Feliços els nets de cor: ells veuran Déu!

9 »Feliços els qui treballen per la pau: Déu els anomenarà fills seus!

10 »Feliços els perseguits pel fet de ser justos: d'ells és el Regne del cel!

11 »Feliços vosaltres quan, per causa meua, us insultaran, us perseguiran i escamparan contra vosaltres tota mena de calúmnies!

12 Alegreu-vos-en i celebriu-ho, perquè la vostra recompensa és gran en el cel. També així van perseguir els profetes que us han precedit.

A Palestina, un home, senzill, humil, pobre.. però amb les idees del Pare clares i indestructibles, puja al cim, puja al cim i parla d'un nou Regne on la felicitat s'aconsegueix d'una nova manera.

Us convidem a compartir la lectura amb una activitat grupal. Tal i com esteu, us proposem juntar-vos entre tres o quatre i redactar les vostres Benaurances....

-Feliços quan....
-Feliços quan....
-Feliços quan....
-Feliços quan....

CALDRÀ DIR QUE SÍ

Caldrà dir que sí cada dia,
a cada moment cada passa.
Caldrà dir que sí, tot i amb dubtes,
a cada moment, cada passa.

CADA DIA CALDRÀ DIR QUE SÍ
CADA PASSA CALDRÀ DIR QUE SÍ
CADA DIA CALDRÀ DIR QUE SÍ
CADA PASSA CALDRÀ DIR QUE SÍ QUE SÍ

Caldrà caminar fent la ruta
fent un nou camí pels quei venen
Caldrà començar un nou somni,
fent un nou camí pels qui venen.

Caldrà dir només uns quants somnis,
un mirar senzill, tres violes.
Caldrà dur només uns quants somnis
posar la confiança en la Mare.

-Presentem un personatge català, fidel a les seves idees, als seus somnis....segur que has sentit a parlar de personatges com Gandhi, Mandela, Luther King.. herois indispensables pels nostres somnis, però,et sona Joan Alsina? A casa nostra, al nostre barri... també trobaràs herois de l'amor. Aquí tens la seva història:

Nascut en una masia de Castelló d'Empúries, als onze anys va ingressar al Seminari de Girona i als 18 al Seminario Hispano Americano de Madrid per a les missions. Una vegada ordenat sacerdot, el 1965, va ser destinat a Malgrat de Mar, on es va estar fins al gener de 1968, que se n'anà a Xile per treballar en l'evangelització del món obrer, amb els més desfavorits socialment. A Santiago va ser capellà de la parròquia de San Ignacio i va treballar a l'Hospital de San Juan de Dios. Alsina creia en la teologia de l'alliberament i en el socialisme democràtic de Salvador Allende, per això va ser fitxat com a perillós pel nou règim pinochetista. El 19 de setembre, vuit dies després del cop d'estat que va enderrocar el president Allende, Alsina va ser detingut quan anava a l'hospital a treballar i va ser brutalment apallissat. Al vespre se'l van endur a Puente Bulnes, sobre el riu Mapocho, li van descarregar una ràfega de metrallera i van llançar-lo al riu. Desgraciadament, la seva és una història més de les cruels injustícies de les dictadures del món. Amb tot, anys després, un fet va reclamar l'atenció de tothom, el testimoni del soldat que el va assassinar:

"En arribar al Pont Bulnes , el meu capità va frenar (López). Jo em vaig baixar com ho feia amb cada un dels que afusellava i vaig treure a Juan del furgó i vaig anar a embenar-li els ulls. Però Joan em va dir 'si us plau, no em posis la bena, mata'm de front, perquè vull veure't per donar-te el perdó'. Va ser molt ràpid. Recordo que va aixecar la seva mirada al cel, va fer un gest amb les mans, les va posar sobre el seu cor, va moure els llavis com si estigués resant i va dir 'Pare, perdoneu-los'. Jo li vaig disparar la ràfega i va caure al riu Mapocho. Eren les deu de la nit i d'aquest afusellament no m'oblidaré mentre visqui".

CANT FINAL:

<https://www.youtube.com/watch?v=RVDbafgNRwo>

*Per quants camins l'home haurà de passar
abans que arribi a ser algú
Quants mars haurà de creuar un colom blanc
per dormir a la platja segur
Quants canons més hauran de disparar
abans que per fi es quedin muts.*

*Això, amic meu, només ho sap el vent,
escolta la resposta dins del vent.*

*Quantes vegades podrem mirar amunt
abans d'arribar a veure el cel.
Quantes orelles haurem de tenir
per sentir com ploren arreu
Quantes morts ens caldran amic meu
per saber que ha mort massa gent.*

*Això, amic meu, només ho sap el vent,
escolta la resposta dins del vent.*

*Quants anys podrà una muntanya existir
abans que se l'ensorri la mar.
Quant temps la gent haurà de seguir
per guanyar-se la llibertat
quantes vegades podrem girar el cap
fingir que no ens hem adonat.*

*Això, amic meu, només ho sap el vent,
escolta la resposta dins del vent.*

*Això, amic meu, només ho sap el vent,
escolta la resposta dins del vent.*